

ТМ	Г. XXXIII	Бр. 3	Стр. 1089-1090	Ниш	јул - септембар	2009.
----	-----------	-------	----------------	-----	-----------------	-------

Приказ дела
Примљено: 18.2.2009.

Милош Ђорђевић

МИГРАЦИЈЕ СТАНОВНИШТВА И ЉУДСКА ПРАВА У ЕВРОПИ*

Учешћем на семинару „Миграције (насилне), мањине и људска права у европским мултикултуралним друштвима“, у Берлину, септембра 2008. године, у организацији „Мрежа миграција у Европи“, имао сам прилику да се упознам са досадашњим научним достигнућима у области миграција становништва и људских права у Европи. Сама организација „Мрежа миграција у Европи“ подстиче сарадњу између људи и институција с циљем да се промовишу знање и разумевање миграција у Европи и интензивира размена истраживачких и практичних искустава. Књига података наведених аутора, презентована на семинару и штампана на енглеском језику, представља део помоћне литературе неопходне сваком истраживачу који се бави овом тематиком, као и невладиним организацијама и студентима којима је потребно штиво из области европског грађанског образовања и који желе да уче о људским правима и (насилним) миграцијама са посебним фокусом на Европску Унију.

Аутори су књигу сврстали у пет поглавља. У првом поглављу се даје општи преглед европских и међународних законских аката и закона о људским правима који се тичу избеглица и миграната. Наводи се Женевска конвенција као основа свих каснијих конвенција које се односе на статус избеглица и помињу се одређени битнији чланови конвенције као што су дефинисање трећина „избеглица“, њихова права у земљи прибежишта и спречавање протеривања или враћања избеглица у матичну земљу. Заштита права свих миграната радника и чланова њихових породица је такође приказана у синтези садржаних одредби међународних конвенција. Као неке од одредби међународних и европских уговора о људским правима усмерене ка избеглицама и мигрантима наведене су универзална декларација о људским правима (1948), конвенција против тортуре и других окупних, нехуманих или деградирајућих облика кажњавања (1984), конвенција о правима детета (1989) итд. На крају поглавља предочене су неке од глобалних међународних организација које заправо представљају заштитне механизме избеглица и миграната.

У другом поглављу аутори наводе недостатке система заштите људских права и миграната од 1945/48. као и уопште недостатке миграционе

dj_milos@yahoo.co.uk

* Ане фон Освалд и Андреа Шмелц, Мрежа миграција и Европи, Берлин, 2008, стр. 49.

политике. Такође се ставља акценат на израду јасних права миграната у односу на нове догађаје од 1990. године и данашње изазове у Европи. Ради бољег прегледа дат је општи приказ узајамних односа између миграција и људских права у виду графикана као и типологија миграција.

Треће поглавље представља процес имиграције и политике азила у земљама Европе. Амстердамски уговор из 1997. године, који су потписале тада петнаест чланица Европске уније, који је усавршен уговором на самиту у Тампереу (Финска), 1999. године, аутори су означили као почетак нове ере и линије водиле за политику имиграције и азила у Европи. Прогрес направљен од самита у Темпере-у би потенцијално могао бити весник неких позитивних промена у заштити избеглица посебно у контексту проширења Европске уније на западни Балкан. У овом одељку су такође дати хронолошки општи преглед европеизације на пољу имиграције и азила, као и УНХЦР-ово преузимање контроле миграција и заштите избеглица у Европској унији.

Договор и последице процеса хармонизације система имиграције и азила са Пољском приликом њеног прикључења Европској унији аутори су приказали у четвртом поглављу у виду посебне студије. Пољска је наведена као пример једне од земаља источне Европе која је највише погођена новим миграционим кретањима након пада „гвоздене завесе“ 1989/1990. године. Студија испитује еволуцију миграција и контролу избеглица, као и организациони систем руковођења у протеклих једну и по деценију дугог процеса придруживања Пољске Европској унији. Са њеним учлањењем, Пољска је постала „прва врата уласка у ЕУ“ за многе избеглице и од тада је преузела све обавезе за њихово регистровање, пријављивање за азил и бригу. Ова студија, која се узгред поклапа са тренутним идентичним процесом кроз који пролази Србија, обогаћена је одредбама из споразума о реадмисији Пољске са осталим земљама, шенгеским уговором, као и једним примером подношења захтева за азил чеченских избеглица у једном од кампова у Пољској.

У последњем поглављу корисник се информира о свим већим европским истраживачким центрима, образовним установама и пројектима на пољу (насилних) миграција и људских права. Оне су базиране углавном на истраживању преко који се може доћи до мреже информација и друштвено социолошких активности фокусиране на информисању, едукацији и културалним пројектима.

На крају књиге налази се додатак који говори о принципима по којима треба деловати у свету сталних миграција становништва и препоруке које би требало спровести.

„Књига података о мигрантима, избеглицама и људским правима“ аутора Ане фон Освалд и Андрее Шмелц је предвиђена да сачини увод, основу и перспективу за све заинтересоване који желе разумети однос европске политике са мигрантима и избеглицама у светлу заштите људских права. Једним делом књига је сачињена од стране студената и наставника из источно-европских земаља као резултат радионица и семинара на тему „Учење о људским правима и демократији у мултикултуралним европским друштвима“, подржаваних од европске комисије, активног европског грађанског програма (Брисел) и фондације „сећање и будућност“ (Берлин). С обзиром на то, књига података представља и синтезу искустава великог броја људи који се баве овом тематиком, па се надамо да ће привући пажњу и интересовање како научне и стручне тако и шире читалачке публике.